

TUTKIMUS MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUSSA

Professori, Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimusjohtaja Pekka Sivonen

Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa asetuksessa todetaan tutkimusveloite: "Maanpuolustuskorkeakoulussa harjoitetaan sotatieteellistä tutkimustoimintaa". Tutkimusta ei kuitenkaan tehdä minkään yleisen "sotatieteen" alalla, vaan sotatieteiden piiriin kuuluvilla tutkimusaloilla. Nämä ovat edustettuina Maanpuolustuskorkeakoulun ainelaitoksilla, jotka on perustettu tutkimusalapohjaisesti. Tutkimustoiminnassaan Maanpuolustuskorkeakoulu luonnollisesti keskittyy erityisosaamisensa alueille. Puolustusvoimissa harjoitettavan tutkimuksen aloista Maanpuolustuskorkeakoulusta puuttuu vain sotilaslääketieteellinen tutkimus.

1. Tutkimus kuudella ainelaitoksella

Laitosten tutkimusresurssit ovat niukat, etenkin kun puhutaan siitä ajasta jonka laitosten varsinainen henkilökunta kykenee omistamaan tutkimukselle. Tilanetta korjaa yleisesikuntaupseerikurssien diplomitöiden laskeminen mukaan tutkimussuoritteisiin. Kun seuraavassa käydään läpi laitosten roolia tutkimuksessa, esitettävä henkilötyövuosiluku on saatu laskemalla yhteen laitosten henkilökunnan tutkimuspanos ja laitoksella diplomityötään tekevien yleisesikuntaupseerikurssin opiskelijoiden panos. Näin laskien Maanpuolustuskorkeakoulussa panostetaan tutkimukseen arviolta 40 henkilötyövuotta vuonna 1998.

Strategian laitoksen tieteenalaperusta löytyy lähinnä kansainvälisten suhteiden tutkimuksen ja sotilasstrategian tutkimuksen piiristä. Turvallisuuspolitiikan alueeseen kuuluvien tavoitteiden asettaminen ja toimiminen niiden saavuttamiseksi on valtion noudattaman strategian olennaisin sisältö. Kyse on tavoitteiden ja käytettävissä olevan voiman välisen suhteen hallinnasta. Rauhan oloissa on kyse turvallisuuspolitiikan harjoittamisesta, sodan oloissa yleisistä sodanpäämääristä sekä politiikan ja sotilaallisen voiman valjastamisesta niitä palvelemaan. Strategian tutkimus kohdistuu ennen kaikkea siihen, miten valtiot ja liittoutumat pyrkivät takaamaan tällä tavoin jäsenyneet strategiset intressinsä kansainvälisessä toimintaympäristössä. Tutkimuskohteena ovat täten kansainväliseen turvallisuuteen liittyvät kysymykset.

Strategian laitos on Suomen ainoa strategian perustutkimusta tekevä tutkimusyksikkö. Tämän lisäksi Strategian laitoksella tuotetaan puolustusvoimien pitkän aikavälin kehittämistä palvelevia arvioita, analyyseja ja ennusteita. Kaikki tämä palvelee paitsi akateemisia tavoitteita tutkimuksen ja opetuksen alalla, myös Suomen turvallisuuspoliittista päätöksentekoa. Tutkimus antaa perustan myös laitoksen roolille tietopalveluiden tarjoajana ja alaa koskevan yleisen tietämyksen kehittäjänä.

Strategian laitoksen tutkimuksen painopisteinä ovat Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka, Suomen strateginen ympäristö, eurooppalainen turvallisuuskehitys ja strategian perustutkimus. Pekka Visurin laaja teos **Turvallisuuspolitiikka ja strategia** (1997) on perusteellisin suomalainen kokonaisuus tästä tutkimusalasta. Tutkimukseen on laitoksella käytettävissä kuluvana vuonna noin kuusi henkilötyövuotta.

Taktiikan laitoksen tieteenalaperusta on operaatiotaidon ja taktiikan tutkimuksessa, eikä sille löydy edes etäistä vastaavuutta siviiliakateemisessa tutkimusyhteisössä. Operaatiotaito ja taktiikka ymmärretään tässä laajasti: toiminnan tasot perusyksiköstä aina suurvallan armeijaryhmään saakka, puolustushaarojen ja aselajien yksiköt ja yhtymät mukaan lukien. Suomen puolustusvoimien osalta operaatiotaidon ja taktiikan tutkimuksen alueeseen sisältyy myös pääesikunnan sekä meri- ja ilmavoimien esikuntien johtama materiaallinen ja sotataidollinen kehitystyö.

Taktiikan laitoksen tutkimuksilla pyritään antamaan perusteita doktriinin, operaatiotaidon, taktiikan, organisaatioiden ja järjestelmien kehittämiseksi, materiaalihankinnoille sekä tarvittaville järjestelmien modifioinneille. **Operatiivisen alan kehittämistä palvelevan tutkimuksen osalta** kuluvana vuonna Taktiikan laitoksen painopisteiksi on määritelty 2000-luvun alun uhkakuva, alueellisen puolustuksen ja alueellisen taistelun kehittäminen, valmiuden kohottaminen ja puolustuskyvyn osoittaminen, kansainvälisten tehtävien asettamat vaatimukset sekä operaatiotaidon ja taktiikan kehittäminen. Taktiikan tutkimuksen perusteiden vahvistamisen ja annettavan opetuksen tukemisen osalta kehitetään tutkimusmenetelmiä, tutkijakoulutusta, tietokantoja ja mallintamistekniikoita. Lisäksi harjoitetaan puolustushaarojen kehittämistä palvelevaa tutkimusta.

Taktiikan laitokselle on kyetty perustamaan erityinen operaatiotaidon ja taktiikan tutkimusryhmä, ja saamaan alalle muitakin uusia resursseja. Operaatiotaidon ja taktiikan tutkimuksesta ja tutkimusmenetelmistä on ilmestynyt esimerkiksi Markku Iskaniuksen kirjanen **Operaatiotaidon ja taktiikan tutkimus sekä tutkimusmenetelmät** (1997). Tutkimukseen on laitoksella kuluvana vuonna käytettävissä noin seitsemäntoista henkilötyövuotta.

Sotahistorian laitoksen tutkimustoiminta suuntautuu Suomen sotahistoriaan, toisen maailmansodan jälkeiseen sotahistoriaan tarkasteltuna sotataidollisesta näkökulmasta, kuten myös sotataidon teorian historialliseen kehitykseen. Laitos ei suuntaudu sotahistorian tutkimiseen vain sen itsensä vuoksi, vaan pyrkii entistä enemmän tuottamaan operaatiotaidon ja taktiikan sekä johtamisen kehittämistä tukevaa tietoa. Vastaavasti sotahistorian tutkimuksen tavoitteena on myös tukea paitsi itse sotahistorian, myös operaatiotaidon ja taktiikan, johtamistaidon ja strategian opetusta. Laitoksen painopisteisiin ovat viime aikoina kuuluneet israeliläisen sotataidon kehitys sekä Neuvostoliiton ja Yhdysvaltain sotataidon kehitys toisen maailmansodan jälkeen. Tutkimukseen on kuluvana vuonna käytettävissä noin neljä henkilötyövuotta.

Koulutustaidon laitoksen tieteenalaperusta on kasvatustieteissä. Tutkimuksen tehtävä on tukea koulutuksen ja kouluttajien itsensä kehittymistä. **Koulutuk-**

sen johtamisen tutkimus kohdistuu yksikönpäälliköiden sekä joukkoyksiköiden ja -osastojen komentajien asemaan ja merkitykseen koulutuksen kehittäjinä. **Kouluttajien ammattitaidon** tutkimus kohdistuu puolestaan varusmiesten välittömien kouluttajien ammattitaitoon ja ammatilliseen kasvuun. Jatkuvan koulutuksen tutkimus kohdistuu sotilashenkilöstön koulutuksen rakenteisiin, sisältöihin, menetelmiin, opetussuunnitelmiin ja arviointikäytäntöihin. Panostus tutkimukseen on kuitenkin ollut vähäistä resurssien puutteen vuoksi, ja diplomitöidenkin teko kasvatustieteellisistä aiheista on poikkeuksellista. Sotilaskoulutusyhteisöön kohdistuvan kasvatustieteellisen tutkimuksen perusteita käsittelee esimerkiksi Jarmo Toiskallion **Sotilaspedagogiikan perusteet** (1998). Tutkimukseen on laitoksella kuluvana vuonna käytettävissä noin kaksi henkilötyövuotta.

Johtamisen laitoksen tieteenalaperusta on kahtaalla: yhtäältä sotilasjohtamisen kysymyksissä, toisaalta organisaatioiden tutkimuksessa. Edellisen osalta painottuvat johtamisen teoriat ja sotilasjohtamisen erityiskysymykset sekä oikeudenhoito, jälkimmäisen osalta organisaatioiden päätöksentekorakenteet ja toiminta. Tutkimuksen painopistealueina ovat sotilasjohtaminen (erityisesti sodan ajan johtaminen), kansainvälinen toiminta, henkilöstöjärjestelmä ja organisaatiokysymykset, suunnittelu- ja seurantajärjestelmät sekä logistiikka. Sotilasjohtamisen tutkimuksen perusteita käsittelee esimerkiksi Marco Krogarsin tutkimus **Sotilasjohtamisen tutkimus Maanpuolustuskorkeakoulussa** (1997). Tutkimukseen on laitoksella kuluvana vuonna käytettävissä noin seitsemän henkilötyövuotta.

Tekniikan laitoksen tieteenalaperusta on tietenkin teknisissä tieteissä. Laitoksen tutkimustoiminta liittyy kiinteästi osaksi puolustusvoimien operatiivis-taktillista tutkimusta, koulutusta ja materiaalista kehittämistä. Tutkimus kohdistuu ennen kaikkea sotatekniikkaan, lisäksi yleisemmin tekniikkaan ja matemaattisluonnontieteelliseen alueeseen. Tutkimuksen painopiste on tiedon kokoamis-, siirto- ja käsittelymahdollisuuksien kehittämisessä siten, että olemassaolevien asejärjestelmien suorituskyvyn vertailua voidaan mallintaa. Kaikille aloille yhteistä on elso-tekniikan ja johtamisjärjestelmätekniikan tutkimus. Tutkimukseen on kuluvana vuonna käytettävissä noin neljä henkilötyövuotta.

Maanpuolustuskorkeakoulun oma julkaisutoiminta tapahtuu lähinnä ainelaitosten omissa julkaisusarjoissa, joissa ilmestyy vuosittain yhteensä parikymmentä varsinaista tutkimusraporttia. Tämä julkaisutoiminta jakautuu kolmeen: oman henkilökunnan tutkimukset, kokoomateokset ja parhaista diplomitöistä muokatut julkaisut. Koko Maanpuolustuskorkeakoulun nimissä julkaistaan noin kaksi kertaa vuodessa ilmestyvää tutkimusraporttisarjaa **Finnish Defence Studies**, jossa ovat viimeksi ilmestyneet Heikki Nikusen (1997) ja Osmo Tuomen (1998) tutkimukset. Maanpuolustuskorkeakoulun piirissä syntynyttä tutkimusta julkaistaan merkittävästi myös muualla, esimerkiksi kokoomateoksissa, tieteellisissä aikakauslehdissä ja ammattilehdissä. Huomattava osa Maanpuolustuskorkeakoulussa syntyneestä laadukkaasta tutkimuksesta jää kuitenkin salattavuustarpeiden vuoksi julkaisumahdollisuuksien ulkopuolelle.

Ainelaitosten yhteydet tutkimusta harjoittavaan siviilimaailmaan ovat jatkuvasti kehittyneet ja monipuolistuneet. Konkreettista tutkimusyhteistyötä harjoi-

tetaan esimerkiksi tutkimusseminaarien ja julkaisuyhteistyön kautta. Myös yhteistyötä ulkomaisten sotilasopetuksen ja sotilaallisen tutkimuksen laitosten kanssa on kehitetty, eniten Ruotsin suuntaan.

2. Johdonmukainen kehitys tiedekorkeakouluksi

Maanpuolustuskorkeakoulun perustutkintona on nelivuotinen upseerin tutkinto, joka on ylempi korkeakoulututkinto. Upseerikoulutuksen jatkotutkintona on kaksivuotinen yleisesikuntaupseerin tutkinto, joka nykyisin muodostuu kaikille yhteisestä esiupseerikurssista ja opiskelija-ainekseltaan valikoidusta yleisesikuntaupseerikurssista.

Maanpuolustuskorkeakoulun organisaatio muodostettiin alusta lähtien vuonna 1993 ainelaitos- ja tutkinto-osastopohjaiseksi tarkoituksena lähestyä yliopistollista organisaatiomallia. Tämä ratkaisu on toiminut hyvin. Alusta alkaen on käytössä ollut myös dosentuurien järjestelmä. Kokonaisuutta tukee laaja tieteellinen kirjasto.

Johdonmukaisena jatkona näille suurille uudistuksille on syksystä 1997 alkaen toteutettu uusinta uudistusvaihetta. Se tuo oppialakohtaiset professorit ja erilliseksi tieteelliseksi jatkotutkinnoksi sotatieteiden tohtorin tutkinnon. Tätä kirjoitettaessa kaksi professuuria on täytetty: Ohto Manninen on aloittanut sotahistorian ja Kalevi Ruhala strategian professorina. Kolmas professuuri on täytettävänä.

Opiskeluoikeus sotatieteiden tohtorin tutkintoa varten voidaan myöntää sellaisille hyväksyttävän tutkimussuunnitelman esittäville hakijoille, jotka ovat suorittaneet yleisesikuntaupseerin tutkinnon. Tohtorin tutkintoa voidaan opiskella vain niillä ainelaitoksilla, joilla on professuuri ja voimassa oleva tohtorinkoulutusohjelma. Tutkinnon nimike on monikkomuodossa, koska Maanpuolustuskorkeakoulun kuusi ainelaitosta edustavat erilaisia tieteenaloja.

Yleisesikuntaupseerin tutkinto säilyy silti edelleen korkeimpana sellaisena tutkintona, jota edellytetään etenemiseksi ylimpiin upseerin virkoihin. Upseerin uralla sotatieteiden tohtorin tutkinnolla hankitaan lisäpätevyyttä tutkimuksen tekemiseen ja sen johtamiseen. Tämän tutkinnon voi suorittaa myös reserviin siirtymisen jälkeen.

Maanpuolustuskorkeakoulu kykenee tarjoamaan muutamille upseereille mahdollisuuden opiskella tohtorintutkintoa myös kokopäivätoimisesti. Tämän tieteellisen jatkokoulutusohjelman piiristä on jo väitellyt kolme upseeria (Salminen 1995; Haapalinna 1996; Tynkkynen 1996). Jatkossa tämän ohjelman tavoitteena on suuntautua yhä enemmän sotatieteiden tohtorin tutkintojen tuottamiseen.

Selkein tarve Maanpuolustuskorkeakoulussa väitelleistä tohtoreista on korkeakoululla itsellään. Moderni yhteiskunta asettaa uudet syvyyden vaatimukset upseerien tietopohjan kehittämiseksi. Samalla yhteydet puolustuslaitoksen ja siviiliyhteiskunnan välillä tiivistyvät ja monipuolistuvat. Kansainvälinen tilanne mahdollistaa entistä tiiviimmän vuorovaikutuksen ulkovaltojen asevoimien ja tutkimusyhteisöjen kanssa.

Upseerikoulutuksen täytyy tuottaa nykyisin aivan uudentyypisiä valmiuksia, yhä monipuolisempia taitoja. Näiden valmiuksien antamisessa Maanpuolustuskorkeakoulu on avainasemassa. Tarve yhä parempaan osaamiseen edellyttää tutkimukselta ja opetukselta entistä enemmän. Maanpuolustuskorkeakoulussa tutkimuksella ja opetuksella on läheinen vuorovaikutussuhde. Niinpä korkeakoulun tulee voida panostaa enenevästi tutkimuksensa ja sen vaatimien henkilöresurssien kehittämiseen. Samalla Maanpuolustuskorkeakoulu kehittyy tarjoamaan paremmin motivoivan työpaikan niille upseereille, joiden omana valintana on uransa painottaminen tutkimukseen ja opetukseen.

3. Havaintoja ja kehittämiskohteita

Sotatieteellisellä tutkimuksella on Suomessa pitkä perinne, onhan Suomen Sotatieteellinen Seurakin jo yli 70-vuotias. Niinpä oli luontevaa nimetä Maanpuolustuskorkeakoulun oma tohtorintutkinto juuri sotatieteiden tohtorin tutkinoksi. Samalla tämä toi sanan "sota" mukaan korkeakoulun viralliseen nimikkeistöön, sen nimikkeistöperinteen jatkajaksi jota aikanaan Sotakorkeakoulu ja Sotatieteen laitos edustivat.

Vakiintuneessa tiedeyhteisössä sotatieteellisen tutkimuksen alat saavat muihin tutkimusaloihin verrattavat institutionaaliset puitteensa kuitenkin vasta professuurien ja tohtorintutkinnon myötä. Niinpä onkin paikallaan kiinnittää huomiota muutamiin sotatieteellisen tutkimusyhteisön ominaispiirteisiin, jotka sievät saada osakseen laajempaa pohdintaa ja kehittämistä.

Maanpuolustuskorkeakoulun henkilökunnasta tutkimuksen tekoon kykenevät varsinaisesti paneutumaan korkeakoulun muutamat siviilitutkijat sekä näitä hie-
man runsaampi joukko upseereita, jotka yleisimmin hoitavat tutkijaesupseerin tehtävää. On lisäksi eräitä hallinto- ja opetusvirkoja sekä merkittävä määrä upseerin tehtäviä, joissa ensisijaisten työtehtävien ohella aikaa jää myös tutkimuksen tekemiseen, jos ajankäyttönsä osaa rationalisoida ja motivaatiota riittää. Kuten sanottu, opiskelijoiden osalta lasketaan tilastoitaviksi ja tutkimussuunnitelmaan merkittäviksi tutkimussuoritteiksi vain yleisesikuntaupseerikurssien diplomityöt. Tätä aiempien opiskeluvaiheiden aikana tehdyt tutkielmat ovat näiden laskentaperusteiden mukaan vielä vain opintosuoritusten ryhmässä. Ei ole kuitenkaan mitään estettä tehdä esimerkiksi upseerin tutkinnon tutkielman pohjalta tieteellistä julkaisua, jos työn laatutaso siihen yltäisi.

Harvalukuisten siviilitutkijoiden henkilökohtaisena taustana on tutkijan ammattiura, kuten tutkijan virkojen hoitajilla siviilimaailmankin tiedeyhteisöissä. Upseerin virkaa hoitavilla tilanne on aivan toinen, mikä näkyy myös Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimuskulttuurissa.

Ensinnäkin upseerin uralla edetään siviilimaailmaan verraten vasta varsin myöhäisessä vaiheessa sellaiseen asemaan, jossa kunnollinen paneutuminen tutkimustyön tekemiseen virkatyönä tulee mahdolliseksi. Tämä kuvastuu myös sotatieteiden tohtorin tutkinnon kohdalla, jossa koulutusjärjestelmän logiikan pohjalta on asetettu tutkintoa suorittamaan hyväksymisen ehdoksi yleisesikuntaupseerin tut-

kinto. Käytännössä tämä johtanee aktiivipalveluksessa olevien osalta noin neljänkymmenen vuoden keskimääräiseen väittelyikään, mikä nousee tästäkin kun reservissä väittelevät lasketaan mukaan. Sen sijaan siviilimaailman tiedeyhteisöissä menestyksekkäiden tutkijoiden ura alkaa tyypillisesti suoraan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen, minkä vuoksi keskimääräinen väittelyikä pyritään Suomessa pudottamaan kolmenkymmenen ikävuoden pintaan. Tästä ollaan vielä kaukana.

Toisekseen upseerin toimiminen tutkimustehtävissä nähdään myöhäisestä aloitamisesta huolimattakin yleensä vain yhtenä välivaiheena hänen urallaan. Siviilitiedeyhteisöissä menestyvä tutkija voi rakentaa ammattiuraansa pitkäjänteisesti tutkimuksen tekemisen varaan, millä on perusteltu myös väittelyiän alentamistavoitteita. Upseerin uralla eteneminen sen sijaan vie tutkimussuuntautuneenkin upseerin tehtäväkierron kautta helposti aivan toisenlaisiin tehtäviin. Tämä siirtymä voi olla väliaikainen, tai jäädä esimerkiksi arvossa ylenemisen myötä pysyväksi.

Yhdistettynä sotilaseläkkeelle siirtymistä koskeviin säädöksiin nämä piirteet lyhentävät tutkimukseen suuntautuvan aktiiviupseerin käytettävyyttä tutkijatehtäviin huomattavasti siitä, mikä on tilanne siviiliakateemisessa maailmassa. Tutkimustehtävissä palvelut upseeri on kuitenkin käytettävissä opetukseen ja esimerkiksi opinnäytetöiden tarkastamiseen myös siirryttyään muihin tehtäviin tai reserviin. Tohtorintutkinnon suorittaminen laajentaa huomattavasti tätä käytettävyyttä. Puolustusvoimissa on lisäksi monia sellaisia upseerin tehtäviä, joiden hoitamiseen henkilökohtainen tutkimustausta antaa selkeästi lisäpätevyyttä. Alustavasti on arvioitu, että puolustusvoimilla olisi tarve saada palvelukseensa noin 20-25 tohtorintutkinnon suorittanutta upseeria.

Eräitä parannusehdotuksia järjestelmän toimivuuteen voidaan tehdä muuttamatta järjestelmän toiminnan perusrakenteita. Seuraavassa muutamia mahdollisuuksia.

Pienten yliopistojen ja tutkimusyksikköjen perinteisenä ongelmana on ensinnäkin ollut tutkimusyhteisön pienuus, tutkimukseen kunnolla paneutumaan pystyvän henkilöstön vähäisyys. Maanpuolustuskorkeakoulussakin tämä näkyy, varsinkin pitkäaikaisen tutkimuskokemuksen omaavan henkilöstön osalta. Tutkimusresurssien lisääminen on tietenkin paras keino korjata tilannetta. Toisena keinona on lisätä vuorovaikutusta toisten tutkimusyhteisöjen kanssa, jolloin virikkeiden saanti monipuolistuu. Tähän on lukuisia mahdollisuuksia, joista useat ovat Maanpuolustuskorkeakoulussa jo aktiivisesti käytössä. Henkilökohtainen vuorovaikutus korkeakoulun ulkopuolisten tutkijayhteisöjen kanssa on jo nyt suhteellisen laajaa, ja Maanpuolustuskorkeakoulu käyttää runsaasti ulkopuolisia luennoitsijoita. Kehittämisen varaa tässäkin on. Paljon tilaa aivan uudelle aloitteellisuudelle on seminaari- ja tutkimusprojektityöryhmien sekä tutkijavaihtojärjestelyjen osalta. Tutkimustoiminnan rahoitusrakenteiden kehittämisessä on mielenkiintoisia mahdollisuuksia.

Maanpuolustuskorkeakoulun erityispiirteenä on laitosten opettajatehtävissä toimivan upseerikunnan nopea vaihtuvuus, mikä on rasite kun ajatellaan moti-

voitumista pitkäjänteistä työskentelyä vaatimaan tutkimuksen harjoittamiseen. Opettajan tehtävät otetaan lisäksi vastaan yleensä ilman merkittävää henkilökohtaista tutkijakokemusta. Nämä piirteet vähentävät opettajakunnan halukkuutta omaan tutkimusaktiivisuuteen.

Yleisesikuntaupseerin tutkinnon suorittaneet opettajat ovat tutkimuskokemuksen suhteen olleet perinteisesti muita paremmassa tilanteessa, ennen kaikkea tekemänsä diplomityön ansiosta. Mutta jos diplomityön jälkeen ei ole pitänyt tutkimusaktiivisuuttaan yllä, tämäkin etu menettää nopeasti arvoaan.

Olisi paikallaan harkita järjestelmää, jossa Maanpuolustuskorkeakouluun opetustehtäviin määrätty upseeri ottaisi tehtävän vastaan esimerkiksi puoli vuotta ennen varsinaisen opetustoiminnan alkamista. Tämän puolen vuoden aikana hän toteuttaisi ennen tehtävään määräämistä sovitun tutkimustehtävän. Näin muodostuisi henkilökohtainen kokemus tutkimus- ja opetustoiminnan kiinteästä liittymisestä toisiinsa. Samalla omat ammatilliset tiedot saatettaisiin ajan tasalle ainakin otetun tutkimusaiheen osalta jo ennen opetuksen antamisen aloittamista.

4. Sotatieteellinen tiedeyhteisö

Tavoitteeksi on asetettava aktiivisen, vuorovaikutteisen, kriittisen ja luovan sotatieteellisen tiedeyhteisön muodostaminen. Tässä suhteessa Maanpuolustuskorkeakoulu onkin edistynyt, ja on edelleen myönteisellä tiellä. On luotava vahva suomalaisen sotatieteellisen tiedeyhteisön identiteetti, ja tämä edellyttää muun muassa yhteisöllisten toimintamuotojen tehostamista: yhä tiiviimpää tutkimusyhteistyötä sekä omassa piirissä että ulkopuolisten tiedeyhteisöjen kanssa, myös kansainvälisesti. Tämä merkitsee yhä haasteellisempaa tutkimuskulttuuria. Tämän myötä tutkimuksen painottuminen hyväksytään myös luontevaksi osana nykyaikaisten Suomen puolustusvoimien toimintaa.

Yhtenä haasteena on tutkimuksen nauttiman arvostuksen nostaminen upseerikunnan piirissä. Tähän liittyen on edellytettävä, että tutkimukseen suuntautuvien ja siinä hyvin menestyvien upseerien virkaura ei kärsi tästä heidän ammatillisesta erikoistumisestaan. Tulee myös kehittää uudentyyppistä, tutkimuksen tekoon kannustavaa palkitsemisjärjestelmää. Hyvä sotilasjohtaja voi olla myös hyvä tutkija; nämä eivät siis ole toisilleen vaihtoehtoisia lahjakkuuden muotoja. On päinvastoin hyvin yleistä, että erilaiset lahjakkuuden ilmenemismuodot tukevat toisiaan upseerin henkilökohtaisessa kehityksessä. Kun onnistuu yhdessä, onnistuu toisessakin.

Tutkimuksen tärkeyden hyväksyminen on viime kädessä sidoksissa tutkimuksen luonteen oikeaan ymmärtämiseen. Vain hyvästä tutkimuksesta on hyötyä, keskinkertaisella ei ole juurikaan käyttöä. Itse asiassa keskinkertaisten tutkimusten julkistaminen pilaa tutkijan maineen. Tämä erottaa tiedeyhteisön useimmista muista työyhteisöistä, joissa menestymiseksi itse asiassa riittää annettujen työtehtävien säälinen suorittaminen.

Tutkimuksessa hyvien tulosten saaminen edellyttää tieteellistä kurinalaisuutta, luovaa omaperäisyyttä, kriittisyyttä ja paljon työtä. Hyviin tuloksiin pääsemi-

nen edellyttää myös koko ympäröivältä tiedeyhteisöltä kykyä asettaa oikeat tutkimuksen arvioinnin kriteerit ja soveltaa niitä. Suurimman palveluksensa tiedeyhteisö tekee tutkijoilleen kyetessään johdonmukaisesti palkitsemaan saavutuksista ja kitkemään heikkouksia. Siksi tiedeyhteisön tulee olla myös vaativa ympäristö: jos tutkimussuorituksen puutteet jätetään armottomasti ruotimatta, tehdään karhunpalvelus arvioinnin kohteena olevalle tutkijalle.

Nykyisessä maailmassa tehokas ja rationaalinen johtamiskulttuuri edellyttää myös puolustusvoimissa hyvien päätösten pohjaksi tutkimusta ja tutkimuksen koulimaa analyyttistä mieltä. Samalla tutkimuksen tekoa ulkopuolelta tarkastelevien tulee kuitenkin ymmärtää, että vain osa kunnianhimoisista tutkimushankkeista tähtää välittömästi päätöksentekoon sovellettavan tiedon tuottamiseen. Suora sovellettavuus ei ole tutkimuksen pätevyuden tai viime kädessä edes käyttöarvon oikea mittari. Esimerkiksi perustutkimus tai uusien tutkimusmenetelmien kehittäminen tuottavat onnistuessaan kestäviä tuloksia, joiden välilliset vaikutukset ymmärtämyksemme ja päätöksentekoomme saattavat muodostua ajan mittaan paljon suuremmiksi kuin välitöntä hyötyä hakevien sovellutusten merkitys. Sovellutuksethan nojaavatkin juuri perustutkimuksen piirissä syntyneille tuloksille.

Tämä ei tietenkään tarkoita sitä, että Maanpuolustuskorkeakoulun tulisi keskittyä juuri perustutkimuksen tekemisen eri muotoihin. Mutta Maanpuolustuskorkeakoulun ulkopuolisten hallinnollisten tahojen odotukset tutkimuksen suhteen tapaavat jäädä kohtuuttoman pinnallisiksi. Päätösten valmistelubyrokratian esittäessä toiveitaan esimerkiksi diplomitöiden tutkimusaiheista ne jäävät helposti liian selvityshenkisiksi, siinä missä Maanpuolustuskorkeakoulu tavoittelee syvälle pureutuvien tutkimusaiheiden antoa. Tutkijalla on oikeus kunnianhimoisen, haastavan tutkimuksen tekemiseen ilman että aiheenanto asettaa tällaiselle latistavia rajoitteita. Niinpä pelisäännöt ovatkin selvät: viime kädessä Maanpuolustuskorkeakoulu antaa aiheet, koska se vastaa töiden arvostelukriteereistä.

Päätösten valmistelubyrokratia ei myöskään aina näytä olevan perillä tutkimuksen teon pitkästä aikajänteestä, aiheen ehdottamisesta lopputuloksen syntymiseen saakka. Kahden ja puolen vuoden aikana (esiupseerikurssin aiheenantovalmisteluista yleisesikuntaupseerikurssin diplomityön valmistumiseen) ehtivät valmistelubyrokratian asialistat vaihtua jo uusiksi. Tutkimukseen motivoitumisen ja tutkimuksen käyttöarvon kannalta on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää, että tutkimuksen tuloksille muodostuu kestävää merkitystä.

Kansainvälisessä vertailussa itsenäisen tutkimuksen tekeminen korostuu voimakkaasti juuri suomalaisessa upseerikoulutuksessa. Tästä on myönteisiä kokemuksia: tutkimuskokemus kehittää analyyttistä kykyä ja itsenäistä ajattelua, joita edellytetään upseerin tehtävissä yleensäkin ja kasvavasti uran edistyessä. Kansainvälistymisen ja uudentyypisten kriisinhallintatehtävien vaatimukset osoittavat samaan suuntaan. Tämä edellyttää yhä vahvempaa ja laveammalla pohjalla lepäävää tutkimusosaamista myös Maanpuolustuskorkeakoulun laitosten henkilökunnalta. Kilpailu kovenee siis myös tutkimuksen saralla.

LÄHTEET:

- Haapalinna, Ilkka, 1996. **Decision Support for Resource Allocation in Procurement of Army Materiel**. Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen ja hallinnon laitos: Julkaisusarja 1, N:o 5, Helsinki.
- Iskanius, Markku, 1997. **Operaatiotaidon ja taktiikan tutkimus sekä tutkimusmenetelmät**. Maanpuolustuskorkeakoulu, Taktiikan laitos: Julkaisusarja 2, N:o 1.
- Krogars, Marco, 1997. **Sotilasjohtamisen tutkimus Maanpuolustuskorkeakoulussa: toiminnan nykytilaa, teoriaperustaa ja kehittämistä kartoittava tutkimus**. Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen ja hallinnon laitos: Julkaisusarja 1, N:o 6.
- Nikunen, Heikki, 1997. **Air Defence in Northern Europe**. Finnish Defence Studies 10. National Defence College, Helsinki.
- Salminen, Pertti, 1995. **Puolueettomuuden nimeen. Sotilasjohto Kekkonen linjalla ja sen sivussa 1961-1966**. Kustannusosakeyhtiö Suomen mies, Helsinki.
- Toiskallio, Jarmo, 1998. **Sotilaspedagogiikan perusteet**. Puolustusvoimain koulutuksen kehittämiskeskus, Tuusula.
- Tuomi, Osmo, 1998. **The New Geopolitics: The World System and Northern Europe seen from a Modern Geopolitical Perspective**. Finnish Defence Studies 11. National Defence College, Helsinki.
- Tynkkynen, Vesa, 1996. **Hyökkäyksestä puolustukseen: taktiikan kehittymisen ensimmäiset vuosikymmenet Suomessa**. Maanpuolustuskorkeakoulu, Taktiikan laitos: Julkaisusarja 1, N:o 1, Helsinki.
- Visuri, Pekka, 1997. **Turvallisuuspolitiikka ja strategia**. WSOY, Juva.

Pekka Sivonen:

Research in National Defence College

The Finnish National Defence College takes care of all professional officer education in Finland, and conducts research in military sciences. Of the main research fields which exist in the Defence Forces, only medical research is not conducted in National Defence College.

The College counts as research activity all the research carried out by the department staffs, together with the thesis written by the general staff officer course students. Using this criteria, research adds up to 40 man-years in 1998. This is divided among the departments as follows.

Department of Strategic and Defence Studies conducts research in the fields of international security and military strategy; six man-years this year. **Department of Tactics** conducts research in operational art and tactics, both Finnish and foreign; seventeen man-years this year. **Department of War History** conducts research which has traditionally focused on the latest Finnish wars (1939-45), but is now studying also the post-WW II wars; four man-years this year. **Department of Education** conducts research in educational sciences, in order to develop military training practices; two man-years this year. **Department of Leadership** conducts research on military leadership abilities and military organizations (structures, activities); seven man-years this year. **Department of Technics** conducts research mainly in military technology; four man-years this year.

The departments publish their research reports mainly in Finnish. National Defence College publishes also a separate research report series in English: **Finnish Defence Studies**.

National Defence College emphasizes research skills in officer education clearly more than comparative military educational institutions abroad. The Finnish experiences have shown that research requirements improve the analytic skills of the students, contributing to successful officer careers. The cadets are required to write a thesis as part of the officer's degree, which has a B.A. status. The general staff officer course students are required to write an extensive thesis. Soon the Finnish general staff officers can also study for a doctoral degree in National Defence College.